

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

2025/2029

GYMNÁZIUM, JESENÍK, KOMENSKÉHO 281
Mgr. Lukáš Krupička

Ředitelka školy:	Mgr. Šárka Hynková
Zástupce ředitele:	Mgr. Stanislav Jurník Mgr. Jiří Pavelka
Výchovný poradce:	Mgr. Dagmar Konečná
Metodik prevence:	Mgr. Lukáš Krupička

1. Úvod

Škola tento program vnímá jako klíčový nástroj prevence – tvoří základní pilíř ve snaze předcházet rizikovému chování mezi žáky. Jde o ucelený a systematický přístup, který umožňuje sledovat průběh, vyhodnocovat účinnost a měřit dopad jednotlivých aktivit. Pro školu je tato strategie závazná a její dodržování podléhá kontrole České školní inspekce.

Při tvorbě Školní preventivní strategie jsme vycházeli ze školského zákona č. 561/2004 Sb., dále z metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování (č. j. 21291/2010-28 ze dne 11. 1. 2012), ze Strategie prevence rizikových projevů chování v resortu školství na období 2009–2012 a také ze Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje pro období 2011–2014.

V posledních letech vnímáme nárůst různých forem rizikového chování – včetně užívání návykových látek – u dětí a mladistvých. Tento trend se stává celospolečenským problémem. Právě děti jsou jednou z nejzranitelnějších skupin, a proto je důležité začít s prevencí co nejdříve, ideálně už na základní škole. Naší snahou je žákům srozumitelně předávat informace o rizicích spojených s drogami (vždy s ohledem na jejich věk), vytvářet bezpečné prostředí, kde mohou otevřeně sdílet své starosti, a vést s nimi upřímné rozhovory – nejen formálně, ale i v přirozeném každodenním kontaktu.

Mezi další stále častější projevy patří tzv. netolismus, tedy nadměrné a často závislostní užívání digitálních technologií (zejména mobilních telefonů, sociálních sítí a her), dále poruchy příjmu potravy, jako je anorexie nebo bulimie, a bohužel také sebepoškozování, které bývá pro mnohé děti a dospívající způsobem, jak se vyrovnávat se stresem či psychickou nepohodou.

Právě děti jsou jednou z nejzranitelnějších skupin, a proto je důležité začít s prevencí co nejdříve – ideálně už na nižším stupni gymnázia. Naší snahou je žákům srozumitelně předávat informace o rizicích, která je mohou ohrozit, vždy s ohledem na jejich věk a vyspělost. Zároveň se snažíme vytvářet bezpečné a otevřené prostředí, kde mohou mluvit o svých starostech a pocitech, a vést s nimi upřímné rozhovory – nejen při výuce, ale i v každodenním, neformálním kontaktu.

2. Zmapování situace pro vytýčení cílů ŠPS

2.1 Charakteristika školy

Název školy: Gymnázium Jeseník
Adresa: Komenského 281, 790 01 Jeseník

Gymnázium Jeseník je střední školou, která zajišťuje studium zájemcům z oblasti Jesenicka, Bruntálska a Šumperska a v oboru Gymnázium se sportovní přípravou z celé Moravy a východních Čech. Na základě žádosti ze dne 02. 01. 1996 a následného rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, bylo Gymnázium v Jeseníku podle §13a odst. 2 a §13b odst. 3 zákona 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů zařazeno do sítě škol s účinností od 1. 9. 1996. Existence Gymnázia Jeseník se však datuje od roku 1913.

Studijní obory podle Klasifikace kmenových odborů vzdělání jsou ve škole tyto:

79-41-K/41 Gymnázium

4 leté - studium denní, délka studia 4 roky

79-41-K/81 Gymnázium

8 leté - studium denní, délka studia 8 let

79-42-K/41 Gymnázium se sportovní přípravou

4 leté - studium denní, délka studia 4 roky

Studium probíhá podle ŠVP Moudrá sova na nižším gymnáziu od školního roku 2006/2007.

Od školního roku 2009/2010 je realizován vlastní ŠVP i pro vyšší stupeň osmiletého gymnázia a čtyřleté studium.

Od školního roku 2015/2016 je realizován vlastní ŠVP pro obor Gymnázium se sportovní přípravou a aktualizován ŠVP pro čtyřleté a osmileté studium.

Od školního roku 2024/2025 se učí podle aktualizovaného ŠVP.

Kontakty

Webová stránka školy: <http://www.gymjes.cz>

Název zřizovatele: Olomoucký kraj

2.2 Současná situace na škole

Primární prevence probíhá na základě metodických pokynů MŠMT a osnov v příslušných vyučovacích předmětech. Také je realizována prostřednictvím volnočasových aktivit. Mezi problémy na Gymnáziu Jeseník patří výskyt sebepoškozování, konzumace návykových látek, výskyt závislostního chování (netolizmus) a poruchy příjmu potravy

Všechny problémy byly okamžitě řešeny třídním učitelem, případně metodikem prevence nebo výchovným radcem. Vždy byly projednány s rodiči. V některých případech byly problémy řešeny s odborníky (PPP, Policie ČR, OSPOD).

2.3 Personální zajištění prevence

Školní metodik prevence (ŠMP) – metodicky vede a koordinuje prevenci ve škole, realizuje preventivní aktivity

- seznamuje ředitele školy s podrobnostmi preventivního programu školy na daný školní rok
- spolupracuje s výchovným radcem
- zúčastňuje se odborných seminářů a porad ŠMP a informuje ostatní pracovníky školy
- vytváří MPP, ŠPS, podílí se na jejich realizaci a hodnotí úspěšnost
- detailně rozpracovává a každoročně vyhodnocuje preventivní aktivity s pedagogy, kteří realizují preventivní aktivity v rámci

Školní preventivní strategie 2025-2029

Gymnázium, Jeseník, Komenského 281

výuky

- proškolení pedagogických pracovníků, popř. správních zaměstnanců
- v problematice rizikového chování žáků – diagnostika, řešení konzultace, krizová intervence
- spolupráce s rodiči
- aktualizace informací z oblasti prevence rizikového chování na webových stránkách školy
- aktivity pro žáky – specifická a nespecifická prevence
- preventivní programy
- spolupráce s jinými institucemi

Výchovný poradce (VP) - *intenzivně spolupracuje s metodikem prevence na realizaci preventivních aktivit.*

- Zaměřuje se na žáky s výchovnými a studijními problémy, vyhledává žáky, kteří jsou ohroženi ve vztahu k problémům prevence. Nabízí pomoc při volbě povolání, odkazuje na další poradenské možnosti.

Ředitel školy (ŘŠ) – *vytváří materiální, personální, časové a další podmínky pro realizaci preventivních aktivit*

- Sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů, sleduje problémy v kontextu celé školy a provádí personální a organizační opatření. Svolává porady pedagogických pracovníků.

Třídní učitelé (TU) - *spolupracují na realizaci preventivních aktivit.*

- Věnují se žákovi v rámci výuky, rozvíjí jeho kompetence v oblasti sociálních dovedností. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků i celé třídy. Vyhodnocují sociální klima ve třídě. Třídní učitelé jsou v kontaktu s rodinou žáka a poskytují o něm informace při třídních schůzkách.

-

Odborné instituce - spolupracují na realizaci preventivních aktivit

- Darmoděj o.s., PPP – okresní metodik prevence, Preventivní informační služba okresního ředitelství Policie ČR v Jeseníku, SVP Dobrá vyhlídka Šumperk.).

2.4 Potřebnost projektu

Program primární prevence je realizován s cílem zlepšit situaci v oblasti výskytu rizikového chování žáků, a to nejen ve školním prostředí, ale i v širším společenském kontextu. Podpora zdravého životního stylu by měla být přirozenou a dlouhodobou součástí vzdělávání a výchovy dětí a dospívajících. Dostatek informací a zdravých vzorců chování jim může významně pomoci v jejich osobním rozvoji a budoucím životě.

Škola v tomto procesu sehrává klíčovou roli a zároveň aktivně spolupracuje s rodiči na podpoře celkového vývoje dítěte – jak po stránce vzdělávací, tak výchovné. Vedle rodiny a školy se do řešení problematiky rizikového chování zapojují i další instituce a odborné složky, které se věnují ochraně práv a bezpečí dětí.

K hlavním rizikovým faktorům, které negativně ovlivňují účinnost primární prevence u dětí a mládeže, patří zejména:

- vysoká míra společenské tolerance vůči legálním návykovým látkám (alkohol, tabák),
- postupná liberalizace přístupu k užívání drog,
- nedostatečná ochrana dětí před alkoholem a pasivním kouřením – jak v rodinách, tak na veřejných místech,
- dlouhodobé podceňování významu primární prevence ve společnosti,
- omezené možnosti školního prostředí, kdy prevence probíhá výhradně během vyučování a mimo něj je vliv školy na žáky minimální,
- chybějící nebo nedostatečná prevence a podpora ze strany rodiny.

Účinná primární prevence proto vyžaduje komplexní přístup, mezioborovou spolupráci a aktivní zapojení všech, kdo se podílejí na výchově a ochraně dětí – školy, rodiny, odborníků i společnosti jako celku.

3. Stanovené cíle školní preventivní strategie

3.1 Dlouhodobé cíle prevence

- **Podporovat zdravý životní styl** u žáků, vést je k odpovědnosti za vlastní zdraví a pohodu.
- **Rozvíjet respekt k pravidlům** – školnímu řádu, pravidlům třídy i obecným principům slušného a bezpečného chování.
- **Budovat pozitivní vztahy mezi žáky**, podporovat spolupráci, vzájemnou pomoc a ohleduplnost; předcházet konfliktům a agresivnímu chování.
- **Vést žáky k odmítání návykových látek** a dalších forem rizikového chování, a to skrze rozvoj zdravých postojů a informovanosti.
- **Formovat hodnotový systém žáků**, podporovat jejich občanskou odpovědnost, právní vědomí a respekt k druhým.
- **Vychovávat žáky k toleranci**, učit je odmítat projevy rasismu, antisemitismu, xenofobie i dalších forem předsudků.
- **Podporovat smysluplné využívání volného času**, především prostřednictvím sportu, zájmové činnosti a kreativních aktivit.
- **Zapojovat žáky do kulturního a veřejného života školy**, motivovat je k vlastní aktivitě (soutěže, projekty, vystoupení apod.).
- **Rozvíjet praktické dovednosti a kompetence**, které žáci využijí v reálném životě – důraz na činnostní a zážitkové učení s propojením do praxe.

3.2 Střednědobé cíle prevence

a) Žáci

- Pravidelně **sledovat klima ve třídách** a identifikovat žáky s problémovými vztahy (ve spolupráci s třídními učiteli a školním poradenským pracovištěm).
- **Učit žáky vnímat rizikové chování a krizové situace**, a zároveň je připravovat na to, jak na ně bezpečně a správně reagovat.

- **Podporovat zájmy žáků** – sportovní, kulturní i jiné volnočasové aktivity, které přispívají k rozvoji osobnosti.
- Naučit žáky **využívat informační kanály prevence**, jako je nástěnka primární prevence nebo schránka důvěry.
- Vést žáky k tomu, aby byli **aktivními příjemci i tvůrci prevence** – reagovali na nabídky a zapojovali se.

b) Rodiče

- **Posilovat spolupráci s rodiči** v oblasti prevence – poskytovat jim informace, podporu i nástroje, jak doma s dětmi pracovat.
- **Zvýšit účast rodičů** na školních akcích, třídních schůzkách, dnech otevřených dveří apod.
- **Zajistit pravidelnou informovanost rodičů** o školních aktivitách a plánech – včetně možnosti zpětné vazby (např. přes školní web či ankety).
- Seznámit rodiče s **konkrétní podobou preventivních programů a plánů**, aby se s nimi mohli ztotožnit a spolupracovat.

c) Pedagogové

- **Zvyšovat odbornou připravenost učitelů** v oblastech prevence školního násilí, vedení třídnických hodin, práce s třídním kolektivem i řešení konfliktů.
- **Podporovat týmovou spolupráci** mezi pedagogy a sdílení zkušeností i dobré praxe.
- **Začleňovat preventivní aktivity** do výuky – jak specifickou, tak nesespecifickou prevenci.
- **Využívat aktivizační metody výuky**, včetně projektového vyučování.
- **Obohacovat výuku o exkurze, besedy, kulturní a společenské akce**, které mají výchovně-preventivní potenciál.
- **Rozvíjet digitální gramotnost** – vést žáky k odpovědnému využívání informačních technologií a podporovat jejich smysluplné využití v rámci výuky.

a) Žáci

- **Mapovat vztahy ve třídách** a následně je společně s žáky rozebírat v třídnických hodinách.
- Zajistit **prožitkové programy a besedy s odborníky**, které zprostředkují žákům důležité informace zážitkovou formou.
- Poskytnout žákům **přehled o rizikovém chování** – jeho formách, projevech a důsledcích.
- **Připravit žáky na setkání s rizikovými situacemi** (např. kontakt s drogou) – učit je odmítat a chránit se.
- **Pravidelně oceňovat pozitivní chování a úspěchy** žáků – zviditelnit je na třídních schůzkách, pedagogické radě i školním webu.

b) Rodiče

- **Informovat rodiče o možnostech prevence** a dostupných poradenských službách – např. při konzultačních hodinách.
- **Zapojovat rodiče do dění ve škole** prostřednictvím třídních schůzek, konzultací a dalších setkání.
- Poskytovat rodičům **informační materiály** k problematice rizikového chování a prevence, a to přístupnou a srozumitelnou formou.

c) Pedagogové

- **Realizovat Minimální preventivní program** pro daný školní rok dle aktuálních potřeb školy.
- **Včas identifikovat a řešit projevy rizikového chování**, ve spolupráci s rodiči i odbornými institucemi.
- **Provádět interní šetření** mezi žáky pro zjištění aktuálních potřeb a problémových oblastí.
- **Využívat dostupné odborné zdroje** (literaturu, internet) k vlastnímu profesnímu růstu v oblasti prevence.

4. Realizace školní preventivní strategie

4.1 Realizace prevence ve výuce

U žáků

Kompetence osobnostní a sociální

- Chápe význam harmonických mezilidských vztahů a jejich přínos pro zdravý životní styl i celkovou pohodu.
- Uvědomuje si a respektuje rozdílné názory, způsoby chování a způsoby myšlení ostatních.
- Oceňuje kulturní rozmanitost a projevuje úctu k odlišným hodnotovým systémům, názorům i chování lidí.
- Dokáže nenásilně řešit neshody a konflikty se spolužáky vhodným a citlivým způsobem.
- Uplatňuje adekvátní způsoby chování a komunikace v různých životních situacích.

Kompetence občanské

- Přijímá a respektuje pravidla soužití ve školním prostředí.
- Seznamuje se s dokumenty upravujícími lidská práva a sociálně právní ochranu dětí.
- Poznává činnost základních orgánů, které zajišťují právní ochranu občanů.
- Vnímá podstatu protiprávního jednání a uvědomuje si právní odpovědnost za své činy.

Kompetence ke zdraví, zdravému životnímu stylu a prevenci rizik

- Pochopí význam zdraví v jeho komplexní podobě – fyzické, duševní i sociální.
- Dokáže hodnotit, které zdravotní návyky jsou vhodné a které mohou představovat riziko.
- Uvědomuje si přínos aktivního pohybu, relaxace a duševní hygieny pro osobní pohodu a zdraví.
- Vnímá, že zneužití dítěte je trestným činem, a je si vědom možné pomoci obětem.
- Využívá dostupné zdroje a instituce pomoci v krizových životních situacích.

- Diskutuje o rizicích spojených s užíváním návykových látek a orientuje se v souvisejících trestněprávních otázkách.

4.2 Oblasti prevence rizikového chování žáků

Pedagogičtí pracovníci dbají na to, aby prevence rizikového chování byla realizována komplexně a zasahovala všechny oblasti, které se života žáků dotýkají. Prevence je proto chápána v širších souvislostech:

- **Oblast zdravého životního stylu** – rozvoj povědomí o významu zdraví, správné výživy, osobní a duševní hygieny a pravidelného pohybu.
- **Oblast společenskovední** – podpora rozvoje komunikačních dovedností, sociálních kompetencí a schopnosti spolupráce.
- **Oblast přírodovědná** – poznání biologických a chemických souvislostí (např. účinky drog na organismus, biologie člověka).
- **Oblast sociálně-právní** – porozumění právním aspektům, znalost práv dítěte, orientace v pravidlech společnosti a kritický přístup k médiím a reklamě.
- **Oblast sociálně-patologická** – pochopení dopadů negativních jevů, jako je kriminalita, delikvence, šikanování, rasismus či zneužívání návykových látek, a formování postojů vůči nim.

4.3 Specifická primární prevence

Tato oblast zahrnuje cílené aktivity a programy, jejichž cílem je předcházet či snižovat výskyt konkrétních forem rizikového chování. Rozlišujeme tři úrovně:

- **Všeobecná prevence** – zaměřena na celou populaci žáků bez ohledu na míru rizika. Poskytuje základní informace, podporuje zdravý životní styl a pozitivní vzorce chování.
- **Selektivní prevence** – cílená na skupiny žáků, u nichž se předpokládá zvýšené riziko výskytu problémového chování.

- **Indikovaná prevence** – směřuje na jedince nebo skupiny, u nichž se již rizikové chování nebo závažné rizikové faktory projevily (např. problémy v rodině, konflikty ve škole či ve vrstevnických vztazích).

4.4 Nespecifická primární prevence

Do této oblasti spadají všechny činnosti, které podporují zdravý životní styl, pozitivní sociální chování a smysluplné trávení volného času. Patří sem zájmové, sportovní a volnočasové aktivity, školní projekty či jiné programy, které napomáhají zdravému rozvoji osobnosti, vedou k dodržování společenských pravidel a k posilování osobní odpovědnosti.

4.5 Efektivní primární prevence

Účinná prevence stojí na dlouhodobých a systematických programech, které využívají interaktivní formy práce. Klíčovým cílem je vybavit žáky dovednostmi, které jim umožní zvládat životní situace a odolávat negativním vlivům. Jedná se zejména o:

- posilování komunikačních dovedností,
- rozvoj schopnosti nenásilného řešení konfliktů,
- nácvik odmítání návykových látek,
- budování zdravého sebevědomí,
- zvládání stresu, úzkosti a sociálního tlaku.

V Jeseníku dne 29.8.2025

Mgr. Lukáš Krupička
školní metodik prevence

Mgr. Šárka Hynková
ředitelka školy

